

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *k. zs.*

Cím: *Ülőhelyet a villamoskalauzoknak!*

Forrás: *Népszava*

Bp.

1915 X/2

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

385.85

Hely

Idő

"1915"

Személy

Helyszám

Ülőhelyet a villamoskalauzoknak!

Este 11 óra felé szalad velem haza a villamos. Mindenki fáradt: kocsivezető, kalauz, utas. A kültelki megállóknál csak itt-ott lézeng a kihalt Budapestnek egy-egy megkésett figurája. Az utca is üres, a villamos kocsi padjai is félig üresen tátonganak a rosszul világított kocsiban. (Csak úgy mellékesen jegyzem meg: ha Sándor Pálnak, Hűvös Ivánnak vagy Bárczy Istvánnak a villamoskocsikban kellene újságját elolvasni, bizonyára jobban világítanák a kocsikat. De hát a villamos-társaságok nem világosság- és ismeretterjesztő, hanem profitszerző társaságok.) De nem erről van szó, hanem arról, hogy este 11 óra van, a nőkalauznak semmi dolga nincsen, a kocsi félig üres, van hát hely bőven és az a nő, aki talán reggel 5-6 óra óta szolgálatban van, fáradt és kimerült.

Miért nem ül le? — kérdem magamtól és azután megkérdem tőle is.

— Nem szabad — hangzik a válasz.

Nem tudom, benne van-e a villamos vasutársaságok szolgálati rendtartásában, hogy a kalauznak nem szabad leülnie? De tény, hogy ülőhely nincsen számukra a kocsiban és tény az, hogy nem ülnek le. Ha tilos leülniök: ez embertelen és oktalan kegyetlenkedés volt eddig is, amíg férfiak voltak kalauzok, most ellenben egyenesen bünyös merénylet a női alkalmazottak egészsége ellen. Ha nem rendelkezés, hanem csak szokás és — ki kell mondaní — az alkalmazottak alázatossága és helyén nem való udvariaskodás miatt nem ülnek le, akkor egyenesen a villamos társulatok igaz-

gatóságainak kötelessége volna fölvenni a harcot ez ellen a szokás ellen, mert bizonyos, hogy rázós kocsin, 12 óránál jóval hosszabb munkaidőt állva női szervezet megbetegedés nélkül ki nem bír. Áll-e vagy ül-e a női villamosalkalmazott? — látszólag nem fontos kérdés. De csak *látszólag* és csak fölületes embereknek nem fontos. Ha ellenben a mélyére nézel: ez a kis dolog foglalata mindazoknak a kérdéseknek, amelyek ma jelentékenyebbek, mint voltak valaha. Néhány száz vagy talán ezer női alkalmazott egészségének kérdése ma, a rettenetes emberpusztulás napjaiban, a legfontosabb kérdések közé tartozik, mint ahogy egyáltalán minden, a nő és gyermek életével és fejlődésével összefüggő dolog ma az igazi, a jövőndő világtörténelem. Oly munkaföltételeket, amelyeket a férfiak is csak nehezen és egészségük megrongálása árán viselhettek el, nem lehet nőkre változtatás nélkül ráruházni, mert nemcsak az ő egészségüket támadja meg, hanem azokat a gyermekeket is, akiknek világrahozatala ezeknek a nőknek legfontosabb jövőndő szociális föladatuk. A villamos vasuti kocsikon szolgálatot teljesítő kalauzok különben is furcsa sikerei a nőemancipációnak, azok még ülve és kimélve is, mert nincsen az a női szervezet, amely a legsúlyosabb károsodás nélkül elbirja a szakadatlan rázást.

De nemcsak a női egészségnek kérdése az ülő vagy álló kalauz: hanem a munkájé is. Az

Egyesült Államokban a kalauznak, aki éppen olyan dzsentlemen, mint a főlzálló utas és aki, ha nő vona, éppen olyan lédi (urnő) volna, mint az utasnő: mondom Amerikában minden kalauznak ülőhelye van a kocsin, amelyre leülnie rajta kívül senkinek sem szabad. Az megesik, hogy az *utasnak* állnia kell: de az,

hogy dolgát elvégezve, a kalauz ne ülhesen le, az a munka kiméletlen kiharaszolásának országában, az Egyesült Államokban, nem eshetik meg. Az utas elállhat egy félóráig, abba nem betegszik bele: de 12 óráig állani az alkalmazottnak, az embertelen és állatnak sem való dolog. Ugyanez a szempont áll a pincérekre, különösen a kávéháziakra, akiknek munkaideje rettenetesen hosszú. Hányszor nem lát az ember üres asztalokat a kávéházakban és a fáradságtól dülöngő kávéházi alkalmazottakat, akiknek szintén csak félreeső helyeken és ha nincsen vendég, szabad kissé megpihentetni fáradt tagjaikat. Mindez összefügg azzal, hogy nálunk a munkának és így a munkásnak is nincsen igazán becsülete. Olyan istenigazában való „magyar uri ember“ és uri nő talán elájulna az olyan villamoskocsiban, amelyben a kalauz melléje leülne vagy az olyan kávéházban, ahol a szomszéd üres asztalhoz leülne a munkáját ellátott pincér. De azt hisszük, hogy inkább el lehetne nagyobb szociális kár nélkül viselni ezt, semmint túrni ezt a méltatlan és igazságtalan állapotot, amely egyaránt megalázó és egészségpusztító:

Ülőhelyet a villamoskalauzoknak!

(*k. zs.*)